

Centrale rammevilkår for vækst og konkurrenceevne i Danmark, herunder siden efter krisen

Siden efter krisen er Danmarks vækst- og konkurrencevilkår forbedret på en række centrale områder, se figur 1, der viser Danmarks relative position i dag (markeret med grøn i figuren) og umiddelbart efter finanskrisen (markeret med grå i figuren) i forhold til OECD-landene på udvalgte parametre.

Fx har Danmark øget produktivitsniveauet i perioden 2011-2017 relativt til de øvrige OECD-lande og øget investeringerne. Endvidere har flere taget en videregående uddannelse. Det bidrager til, at Danmark fortsat er et af de rigeste lande blandt OECD-landene.

På andre indikatorer tyder udviklingen på, at Danmarks relative vækst- og konkurrencevilkår har udviklet sig mindre gunstigt siden krisen. Fx er der fortsat færre vækstvirksomheder end lige efter krisen. Der er også lidt færre innovative virksomheder sammenlignet med OECD-landene. Regeringen har med *Aftale om erhvervs- og iværksætterinitiativer* fra november 2017 taget initiativer med henblik på at styrke disse områder.

Figur 1 Udvalgte centrale indikatorer for vækstvilkår – Danmark i dag og efter krisen

Anm.: Tal i figuren angiver årstal for opgørelsen af hver indikator for vækst. Indikatorværdierne for "DNK" og "OECD" er skaleret i forhold det femte bedste OECD-land og det dårligst placerede OECD-land, hvor det femte bedste OECD-land er sat til indeks 100 og det dårligst placerede OECD-land er sat til indeks 0. Dermed angiver indikatoren den relative afvigelse fra henholdsvis det femte bedste OECD-land og det dårligst placerede OECD-land. Skalaen i figuren går fra indeks 0 til indeks 110. For nærmere beskrivelse af målemetode og datagrundlag henvises, se appendiks III.

Centrale rammevilkår for vækst og konkurrenceevne

Figur 2 sammenfatter, hvordan Danmark ligger internationalt i dag på centrale vækstvilkår.

Sammenlignet med OECD-landene er Danmark kendetegnet ved et relativt højt **velstandsniveau** kombineret med en høj grad af **social balance** i form af fri adgang til uddannelse, sundhed mv. Danmark er økonomisk set fortsat blandt de mest lige lande i OECD. Det skyldes blandt andet, at Danmark har en relativt veluddannet arbejdsstyrke, og at mange har en stærk tilknytning til arbejdsmarkedet, hvilket har betydning for den enkeltes mulighed for at forsørge sig selv og sin familie.

Et vigtigt rammevilkår for vækst er, at uddannelserne har en høj kvalitet, og at virksomhederne har adgang til de kompetencer, de efterspørger. De danske elevers kompetencer inden for læsning, matematik og naturfag (**grundskole**) er blevet forbedret fra 2012 til 2015 ifølge OECD's PISA-undersøgelse og ligger over OECD-gennemsnittet. I Danmark er der over 80 pct. der gennemfører en **ungdomsuddannelse**. Det er på niveau med OECD-gennemsnittet og lande som Sverige.

→ **Figur 2** Centrale indikatorer for vækstvilkår – seneste opgørelse for Danmark og OECD-landene

Velstand, produktivitet og arbejdskraft

Velstand (BNP pr. indbygger), årets priser

Produktivitetsniveau

Produktivitetsvækst (2008-2017)

Arbejdsudbud pr. 15-64 årige, timer

Erhvervsinvesteringer, pct. af BVT

Uddannelse og kompetencer

Faglige færdigheder i grundskolen

Andel 25-34 årige med mindst en ungdomsuddannelse

Andel 25-34 årige med mindst en videregående uddannelse

Innovation, viden og infrastruktur

DESI-Score (mål for digitalisering)

Innovative virksomheder, pct. af alle virksomheder

Offentlige bevillinger til forskning og udvikling, pct. af BNP

Velfungerende markeder i en global økonomi

Vækstvirksomheder, pct. af alle virksomheder

Direkte investeringer fra udlandet, pct. af BNP

Velstandskorrigerede nettopriser*

Kapitalmarkedets størrelse, pct. af BNP

Bæredygtig vækst

Vedvarende energi som andel af energiforbruget

Ressource produktivitet

Genanvendelse af affald

Oplevet kvalitet af transportinfrastruktur

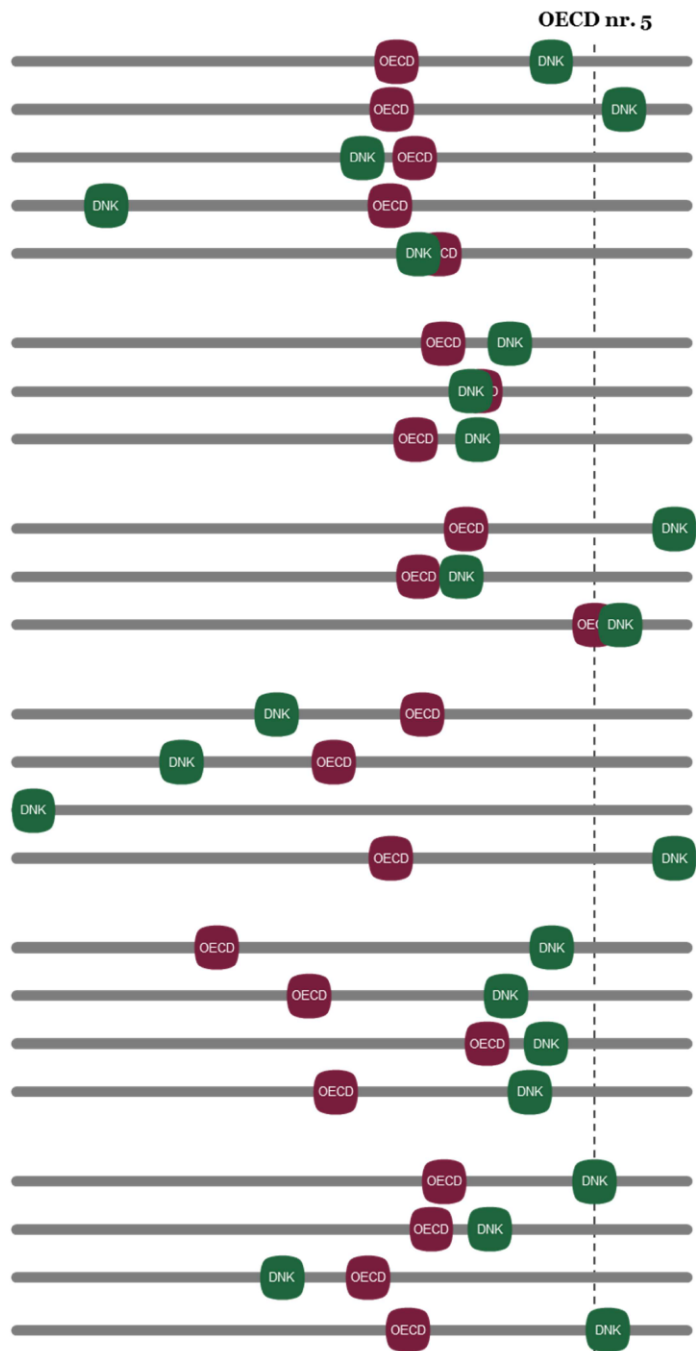
Offentlig økonomi

Indkomstforskelle (Gini-koefficient)

Strukturel saldo, pct. af BNP

Vækst-venlig skattestruktur

Effektivitet i offentlig administration

Anm.: Indikatorværdierne for "DNK" og "OECD" er skaleret i forhold det femte bedste OECD-land og det dårligst placerede OECD-land, hvor det femte bedste OECD-land er sat til indeks 100 og det dårligst placerede OECD-land er sat til indeks 0. Dermed angiver indikatoren den relative afvigelse fra henholdsvis det femte bedste OECD-land og det dårligst placerede OECD-land. Skalaen i figuren går fra indeks 0 til indeks 110. For nærmere beskrivelse af målemetode og datagrundlag henvises, se appendiks III. *Data for mindre end 10 lande, hvorfor OECD-gennemsnittet ikke fremgår.

Der er en stigende andel af den danske befolkning med en **videregående uddannelse**. Andelen er lidt højere end OECD-gennemsnittet og på niveau med fx Sverige. Færre danske unge tager en erhvervsuddannelse, men andelen ligger højere end OECD-gennemsnittet.

Danmark ligger højt, hvad angår offentligt finansieret **forskning**. Danmark har et højt niveau for offentlige bevillinger til forskning og udvikling (FoU) på 1,01 pct. af BNP i 2017, hvilket er betydeligt over

Faktaark

OECD-gennemsnittet. Hertil kommer, at der gives tilskud via skattesystemet til privat forskning, og at danske virksomheder investerer forholdsvis meget i FoU.

På **klima-, energi- og miljøområdet** ligger Danmark generelt relativt godt i forhold til OECD-landene. Det gælder særligt anvendelsen af vedvarende energi.

Der er også indikatorer, hvor Danmarks position ligger under OECD-gennemsnittet, fx **arbejdsudbudet** (opgjort i timer for 15-64-årige). I modsætning til mange andre lande, har Danmark en relativ høj erhvervsdeltagelse særligt for kvinder. Til gengæld har den enkelte medarbejder i gennemsnit en kortere arbejdstid. De danske tal for arbejdstid er imidlertid ikke fuldt sammenlignelige med tallene for andre lande.¹

De danske priser er generelt høje sammenlignet med seks andre EU-lande. Det gælder også, når der korrigeres for skatter og afgifter samt forskelle i velstandsniveau. Det er en indikation af mindre effektiv **konkurrence** i Danmark. Det er særligt priserne på tjenesteydelser, der er højere i Danmark. Det kan skyldes, at markedet for tjenesteydelser er udsat for en mindre grad af udenlandsk konkurrence.

Danske investorer foretager flere **direkte investeringer i udlandet**, end udenlandske investorer gør i Danmark. Det skyldes dog ikke nødvendigvis, at de danske vækstvilkår er utilstrækkeligt attraktive til at tiltrække investeringer fra udlandet. Fx er der en generel tendens til, at velstående lande har større udadgående investeringer end indadgående.

De danske **kapitalmarkeder** er samlet set forholdsvis veludviklede målt ved værdien i forhold til samfundsøkonomien (BNP) og er et af de største i verden. Det skyldes blandt andet realkreditlån til bolig.

De offentlige finanser i Danmark er grundlæggende sunde. Danmark er blandt de lande i OECD, der har den mindste offentlige gæld. Det **strukturelle offentlige underskud** er lavt i et internationalt perspektiv, og den strukturelle saldo er tæt på balance. Danmark er blandt de OECD-lande med lavest strukturel ledighed. Tilliden til dansk økonomi er høj, hvilket afspejles i de aktuelt lave renter.

Danmark ligger en smule lavere end OECD-gennemsnittet, når det drejer sig om, hvor stor en andel af skatteprovenuet, der kommer fra **skatter og afgifter**, som er relativt forvriddende (mest væksthæmmende). Det bemærkes, at internationale sammenligninger heraf er forbundet med betydelige metodiske vanskeligheder, idet det ikke alene afhænger af skattens art, men lige så meget af skattens niveau, hvorvidt en skat er relativt mere væksthæmmende end andre skatter.

¹ Sammenligningen af arbejdstid på tværs af lande skal fortolkes med forbehold. Det skyldes, at landene anvender forskellige metoder og kilder i opgørelsen af arbejdstiden. Alternative kilder og metoder ændrer dog ikke på den overordnede konklusion om, at arbejdstiden i Danmark er relativt lav sammenlignet med andre lande. Den korte arbejdstid i Danmark skal ses i lyset af en forholdsvis høj deltidsfrekvens, relativt korte overenskomstfastsatte arbejdsuger (arbejdstimer pr. uge) og lange ferier.